

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Методичні вказівки
до вивчення дисципліни
для студентів спеціальності
017 «Фізична культура і спорт»
освітнього рівня бакалавр

Київ 2021

УДК 796
I-90

Укладач С.М. Киселевська, старш. викладач

Рецензент О.А. Озерова, канд. наук з фіз. вих. і сп., доцент

Відповідальний за випуск О.М. Шамич, д-р псих. наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри фізичного виховання і спорту, протокол № 3 від 24 листопада 2020 року.

В авторській редакції.

Історія фізичної культури: методичні вказівки / уклад.:
I-90 С.М. Киселевська. – Київ: КНУБА, 2021. – 40 с.

Містять загальні відомості, мету, завдання, програму та структуру навчальної дисципліни «Історія фізичної культури». Надано теми до лекційних і семінарських занять, теми для самостійної роботи, питання до модульного та семестрового контролю, список літератури й інші інформаційні ресурси щодо вивчення дисципліни.

Призначено для студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» освітнього рівня бакалавр денної і заочної форм навчання.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
1. Характеристика навчальної дисципліни «Історія фізичної культури».....	6
2. Компетенції студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни.....	7
3. Програма навчальної дисципліни.....	8
3.1. Змістовий модуль 1.....	9
3.2. Змістовий модуль 2.....	10
3.3. Змістовий модуль 3.....	12
4. Структура навчальної дисципліни.....	18
5. Вимоги до виконання самостійної роботи студентів.....	22
6. Контроль за якістю навчання.....	26
6.1. Організація та проведення модульного контролю.....	26
6.2. Організація та проведення семестрового контролю.....	29
Список літератури.....	35

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стрімкий розвиток сучасного суспільства створює ситуацію, за якою студентська молодь відчуває своє відставання від вимог часу, тому саме проблема підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту набуває в наш час великого значення і потребує поглибленого дослідження. Сучасна система підготовки має низку істотних недоліків, але реалії сьогодення вже зараз визначають необхідність реалізації одного з пріоритетних завдань вищої освіти – підготовку кадрів до професійної діяльності. Тому необхідною умовою підготовки сучасного фахівця, який здатен адаптуватись до мінливих професійних умов і змін на національному та світовому ринку праці є інтеграційний компетентнісний підхід до навчання [5, 10, 11].

Унаслідок модернізації національної системи освіти та входження до єдиного європейського, світового освітнього і наукового простору, у зв'язку з впровадженням в систему національної освіти основних ідей, сформульованих Болонською декларацією, важливо враховувати як інтеграційні процеси, так і національний багатовіковий досвід. Актуальною проблемою для сучасної української молоді дедалі більше постає питання власної соціальної мобільності.

У цьому контексті подальший розвиток фізичної культури і спорту буде залежати від комунікативної культури та професійної компетентності сучасної молоді.

Курс «Історія фізичної культури» – є обов'язковою базовою дисципліною у програмі навчання студентів спеціальності 017 “Фізична культура і спорт” освітнього рівня “бакалавр”. Викладається однією з перших у ВНЗ для майбутніх фахівців і логічно пов'язана з іншими дисциплінами, що вивчаються студентами: історією української державності та культури, олімпійським та професійним спортом, спортивними спорудами, теорією і методикою фізичної культури тощо.

Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з історією фізичної культури і спорту як складової частини світової та вітчизняної культури, навчити основам самостійної роботи.

Завдання дисципліни:

Методичні:

- Визначити основні напрямки навчальної, наукової роботи студентів.

- Допомогти студентам оволодіти нормами щодо вивчення дисципліни.
- Ознайомити з науковими джерелами, до яких можна звернутись для професійного вдосконалення.

Пізнавальні:

- Сприяти процесу формування світогляду студентів – майбутніх фахівців, вихователів нової, молодшої генерації української нації, свідомого громадянина України.
- Прослідкувати загальні закономірності виникнення та розвитку фізичної культури і спорту з найдавніших часів до наших днів.
- Висвітлити процес розвитку фізичної культури і спорту на різних етапах існування людського суспільства з наукового погляду;
- Вивчити історію становлення й розвитку гімнастики, ігор, спорту, ідей і теорій, форм організації та методів у сфері фізичного виховання.
- Розширити уявлення про роль і місце фізичної культури в житті сучасного суспільства.

Практичні:

- Навчити дотримуватись вимог щодо вузівської системи навчання.
- Сприяти виробленню умінь самостійно працювати над програмним матеріалом з історії фізичної культури.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні і практичні аспекти організації професійної підготовки з урахуванням світових освітніх тенденцій.

Для складання екзамену необхідно засвоїти теоретичні відомості, оволодіти відповідними вміннями і навичками, виконати письмову контрольну роботу, брати участь в обговоренні заданих тем на семінарських заняттях, вміти працювати самостійно.

1. Характеристика навчальної дисципліни «Історія фізичної культури»

Концепція курсу «Історія фізичної культури» в галузі фізичного виховання і спорту полягає у системному викладенні матеріалу, який дозволяє сформуванню у студентів знання та уявлення щодо виникнення та еволюції світової фізичної культури впродовж століть, розвитку національних систем фізичного виховання, виникнення Олімпійських Ігор та відродження олімпійського руху сучасності, а також уміння і навички науково-дослідної роботи з дисципліни.

Таблиця 1

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка	Нормативна	
Модулів - 3	Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 3		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		24 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	70 год.
Індивідуальні завдання: 2 год.			
Вид контролю: екзамен			

Як видно з табл. 1, програма курсу розрахована на 90 год. Виконання програми здійснюється за допомогою: лекцій (24 год); семінарських занять (16 годин); самостійної роботи (50 год) – для студентів денної форми навчання; лекцій (10 год); семінарських занять (10 год); самостійної роботи

(70 год) – для студентів заочної форми навчання. Наприкінці 1-го семестру складається екзамен.

2. Компетенції студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Таблиця 2

Перелік фахових компетенцій для дисципліни «Історія фізичної культури»

Код	Зміст	Результати навчання
1	2	3
ФК1	Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки і соціального життя, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні поняття, методи, принципи, особливості та тенденції розвитку та становлення фізичної культури на різних континентах від первіснообщинного ладу до новітнього часу; - найважливіші питання функціонування сучасного олімпійського та професійного спорту, його впливу на особистість, суспільство, встановлення взаємозв'язку олімпійського та професійного спорту з іншими сферами суспільної діяльності <p><i>Вміти:</i> застосовувати історичні і теоретичні знання у вирішенні виховних, педагогічних та освітніх завдань у практичній роботі.</p>

1	2	3
ФК2	Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології	<p><i>Знати:</i> основні історичні закономірності, дати, події у зародженні та функціонуванні системи сучасного міжнародного спорту та олімпійського руху</p> <p><i>Вміти:</i> знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій</p>
ФК3	Здатність формувати предметні компетентності процесу навчання і виховання, встановлювати зв'язки між закономірностями розвитку особистості і принципами та технологією педагогічного процесу, визначати провідні концепції виховання особистості, прогнозувати результати навчання і виховання, конструювати цілі, зміст, методи, засоби і форми освітнього процесу	<p><i>Знати:</i> обґрунтування ефективних методів відбору і підготовки спортсменів, аналізу, стану і перспективи розвитку олімпійського та професійного спорту в світі, в тому числі і в Україні</p> <p><i>Вміти:</i> застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури, оцінки спортивних подій та явищ</p>

3. Програма навчальної дисципліни

Пропонований курс лекцій «Історія фізичної культури» розроблений для студентів 1-го курсу, що навчаються за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт».

Програма навчальної дисципліни містить обсяг знань, які повинні опанувати бакалаври відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу, а також

передбачає необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Лекційні заняття містять інформацію, подану у змістових модулях вивчення дисципліни.

Практичні заняття спрямовані на закріплення теоретичного матеріалу, викладеного під час лекцій.

3.1. Змістовий модуль 1. Всесвітня історія фізичної культури і спорту

Тема 1. Вступ, значення, зміст та завдання предмету. Основний термінологічний апарат та його еволюція

1. Предмет, завдання та зміст дисципліни «Історія фізичної культури».
2. Структура курсу, його зв'язок з іншими предметами.
3. Основні терміни і поняття дисципліни та еволюція їх розвитку.
4. Періодизація та джерела вивчення історії фізичної культури.
5. Теорії походження фізичних вправ та ігор.

Тема 2. Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві

1. Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві.
2. Теорії походження фізичної культури.

Тема 3. Фізична культура стародавнього світу

1. Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу. Значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції.
2. Зміст античної гімнастики.
3. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.
4. Особливості фізичної культури у країнах Стародавнього Сходу та Америки.

Тема 4. Фізична культура епохи середньовіччя

1. Особливості європейської фізичної культури в середні віки.
2. Особливості фізичного виховання у середні віки в країнах Сходу.
3. Лицарська система фізичного виховання.
4. Розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан європейських країн.
5. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання.

6. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання.

Тема 5. Фізична культура нового часу

1. Передумови формування національних систем фізичного виховання у XVIII-XIX ст.
2. Особливості німецької, шведської, французької та сокільської систем фізичного виховання.
3. Утворення нових форм та структур фізичного виховання: релігійних, жіночих, робітничих.
4. Скаутський рух.
5. Передумови формування національних систем фізичного виховання у XVIII-XIX ст.

Тема 6. Особливості розвитку спорту нового часу

1. Англійська система фізичного виховання.
2. Діяльність Томаса Арнольда.
3. Формування системи міжнародних змагань та організаційних структур міжнародного спорту.
4. Формування наукових основ розвитку спорту.

3.2. Змістовий модуль 2. Історія олімпійського і спортивного руху.

Історія фізичної культури та спорту в Україні

Тема 7. Витоки фізичної культури в Україні.

1. Зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу.
2. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби.
3. Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я.
4. Значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян.
5. Особливості, провідні форми та напрямки фізичного виховання в Київській Русі.

Тема 8. Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст.

1. Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні.
2. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні у XIX-XX ст.

3. Особливості розвитку фізичної культури в Західній Україні (кінець XIX-30-ті рр. XX ст.).
4. Зародження та розвиток спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні.
5. Діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини.
6. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині XX ст.
7. Роль Івана Боберського в розвитку західно-українського спортивно-гімнастичного руху.
8. Розвиток спорту за часів УРСР.
9. Зародження організаційних, програмно-нормативних та науково-методичних основ системи фізичного виховання.

Тема 9. Олімпійські ігри стародавньої Греції

1. Значення спорту у житті античних греків.
2. Передумови виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції.
3. Програма, зміст, учасники Олімпійських ігор.
4. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
5. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
6. Значення спорту у житті античних греків.

Тема 10. Відродження олімпійських ігор сучасності. Діяльність

П'єра де Кубертена

1. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
2. Піонери відродження Олімпійських ігор.
3. Розкопки Олімпії.
4. Життя та діяльність П. де Кубертена.
5. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
6. Діяльність О. Бутовського.

Тема 11. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху

1. Організація, проведення та значення Ігор I Олімпіади.
2. Хронологія та аналіз Олімпійських ігор сучасності.
3. Діяльність Міжнародного Олімпійського Комітету та його президентів.
4. Олімпійська символіка та атрибутика. «Ода спорту» та її гуманістична цінність.
5. Параолімпійські ігри та їх значення.

Тема 12. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності

1. Міжнародний робітничий рух 20-30-х років.
2. Регіональні та континентальні ігри як складова частина міжнародного спортивного руху.
3. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсиади.
4. Розвиток неолімпійських видів спорту.
5. Проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів.

3.3. Змістовий модуль 3. Семінарські заняття

Основна дидактична *мета* семінарських занять – розширення, поглиблення і деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекціях і в процесі самостійної роботи, і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, набуття умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Таблиця 3

Теми семінарських занять

№ пор.	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Фізична культура в первісному суспільстві. Фізична культура стародавнього світу.	2	2
2	Фізична культура епохи середньовіччя.	2	2
3	Фізична культура Нового і Новітнього часу.	2	2
4	Олімпійські ігри Стародавньої Греції.	2	
5	Відродження Олімпійських ігор сучасності. Олімпійські ігри в XVII – XIX століттях. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра де Кубертена.	2	1
6	Особливості розвитку міжнародного спортивного та олімпійського руху. Виникнення і розвиток робітничого спортивного руху.	2	1

7	Фізична культура і спорт в Україні від стародавніх часів до XX ст.	2	2
8	Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності. Україна в олімпійському спорті.	2	
	Усього годин	16	10

Тема 1. Фізична культура в первісному суспільстві. Фізична культура стародавнього світу

Завдання для обговорення:

1. Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві.
2. Зміни у фізичній культурі при переході від кочового до осілого способу життя первісної людини.
3. Теорії походження фізичної культури.
4. Теорія зайвої енергії (сформульована Спенсером).
5. Особливості розвитку фізичної культури в Стародавній Греції (Спарта та Афіни).
6. Система античної гімнастики.
7. Фізична культура і змагання в Стародавньому Римі.
8. Особливості розвитку фізичної культури в країнах Стародавнього Сходу (Китай, Індія, Іран, Японія).
9. Особливості розвитку фізичної культури народів Америки у період до європейської колонізації.
10. Фактори суспільної саморегуляції фізичної культури.
11. Особливості розвитку фізичної культури в Єгипті.

Тема 2. Фізична культура епохи середньовіччя

Завдання для обговорення:

1. Особливості фізичної культури європейських країн у середні віки.
2. Особливості фізичної підготовки середньовічних лицарів.
3. Фізичне виховання та змагання у житті середньовічних міщан і ремісників.
4. Гуманізм і Реформація – ідейні течії епохи Відродження.
5. Особливості фізичного виховання у Середні віки в країнах Сходу (середньовічні Індія, Китай, Японія).
6. Особливості розвитку фізичної культури народів Америки у період до європейської колонізації (ацтеки, майя, інки).

7. Фізична культура азійських кочівників.
8. Історичне значення фізичної культури середньовічної Азії.
9. Видатні гуманісти епохи Середньовіччя.
10. Діяльність Л. Малкастера і Я.А. Коменського.

Тема 3. Фізична культура Нового і Новітнього часу

Завдання для обговорення:

1. Формування та розвиток національних систем гімнастики у новий час.
2. Виникнення та розвиток німецької системи гімнастики. Діяльність І. Гутс-Мутса, Ф. Яна, А. Шпісса.
3. Виникнення та розвиток шведської системи гімнастики. Діяльність П. Лінга і Я. Лінга.
4. Виникнення та розвиток французької системи гімнастики. Діяльність Ф. Амороса.
5. Виникнення та розвиток сокольської гімнастики. Діяльність М. Тірша.
6. Англійська система фізичного виховання нового часу. Діяльність Т. Арнольда. Рух «арнольдизм» та його значення.
7. Розвиток спорту та утворення міжнародних спортивних федерацій.
8. Формування наукових основ розвитку спорту (І. Сеченов, П. Лезгафт, Ф. Садолін, Г. Радіне).
9. Натуралістична система Георга Ебера.
10. Виникнення позашкільних фізкультурних організацій та рекреаційних рухів (протестанські, єврейські, католицькі організації).
11. Фізична культура в зарубіжних країнах у період між першою та другою світовими війнами.
12. Фізична культура і спорт у зарубіжних країнах після другої світової війни.
13. Спортивні товариства та секції.
14. Неофіційні першості Європи та світу.
15. «Офіційні» чемпіонати Європи і світу.
16. Першості Південної Америки, Австралії, Азії.

Тема 4. Олімпійські ігри Стародавньої Греції

Завдання для обговорення:

1. Особливості фізичної культури у Стародавній Греції.
2. Агоністика стародавніх греків. Істмійські, Піфійські, Немейські та інші Атлетичні ігри Стародавньої Греції.
3. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
4. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
5. Місце проведення, програма та учасники Олімпійських ігор Стародавньої Греції.
6. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
7. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
8. Атлетичні ігри стародавньої Греції.
9. Легенди і міфи стародавньої Греції.
- 10.

Тема 5. Відродження Олімпійських ігор сучасності. Олімпійські ігри в XVII – XIX століттях. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра де Кубертена

Завдання для обговорення:

1. Спроби відновлення Олімпійських ігор у XVIII-XIX століттях.
2. Археологічні розкопки Олімпії та їх значення для відродження Олімпійських ігор.
3. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
4. Діяльність та роль П'єра де Кубертена у відродженні сучасних Олімпійських ігор.
5. Міжнародний Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
6. Діяльність та роль О. Бутовського у відродженні сучасного Олімпійського руху.
7. Соціальні умови розвитку олімпійського руху нового часу.
8. Формування ідеалів олімпізму.
9. Період Анрі де Байє-Латура (1925-1941).
10. Українці у витоків Відродження сучасного Олімпійського руху.
11. М. Риттер та його діяльність у розбудові Олімпійського руху України.

Тема 6. Особливості розвитку міжнародного спортивного та олімпійського руху. Виникнення і розвиток робітничого спортивного руху

Завдання для обговорення:

1. Ігри першої Олімпіади 1896 року в Афінах та їх значення.
2. Характерні риси Ігор Олімпіад до Першої світової війни.
3. Особливості проведення Ігор VII-XIV Олімпіад (1920-1948 рр.).
4. Особливість і проведення Ігор XV-XXVI Олімпіад (1952-1996 рр.).
5. Значення та основні підсумки останніх Ігор Олімпіади.
6. Виникнення та проведення зимових Олімпійських ігор.
7. Значення та основні підсумки останніх зимових Олімпійських ігор.
8. Олімпійська символіка і атрибутика.
9. Діяльність президентів МОК.
10. МОК та особливості його діяльності.
11. Основні проблеми та тенденції у проведенні Олімпійських ігор сучасності.
12. Зародження та розвиток паралімпійського руху. Особливості проведення Паралімпіад.
13. Особливості розвитку не олімпійських видів спорту.
14. Президенти НОК України
- 15.

Тема 7. Фізична культура і спорт в Україні від стародавніх часів до XX ст.

Завдання для обговорення:

1. Зародження фізичної культури на українських землях у період первісно-общинного ладу.
2. Особливості фізичної культури на українських землях у скіфо-сарматську добу.
3. Особливості фізичного виховання в античних державах Північного Причорномор'я.
4. Проведення атлетичних змагань в північно-причорноморських полісах.
5. Особливості фізичної культури стародавніх слов'ян.
6. Особливості фізичної культури Київської Русі.
7. Особливості військово-фізичної підготовки княжого війська в часи Київської Русі.

8. Особливості військово-фізичної підготовки запорізького козацтва.
9. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні до Першої світової війни.
10. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в УРСР в 20-30-і роки ХХ ст.
11. Особливості розвитку спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні на початку ХХ століття.

Тема 8. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності. Україна в олімпійському спорті

Завдання для обговорення:

1. Особливості формування структури сучасного міжнародного Спортивного руху.
2. Особливості розвитку міжнародного скаутського руху.
3. Особливості розвитку міжнародного студентського спортивного руху. Виникнення та проведення Універсіад.
4. Особливості міжнародного робітничого спортивного руху першої половини ХХ ст.
5. Континентальні спортивні ігри.
6. Регіональні, релігійні, професійні та інші спортивні ігри.
7. Зародження та розвиток паралімпійського руху. Особливості проведення Паралімпіад.
8. Особливості розвитку не олімпійських видів спорту.
9. Регіональний спортивний рух та ігри у наш час.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 4

Змістовий модуль 1. Всесвітня історія фізичної культури і спорту

Назва теми	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п,с	лаб	інд	с.р.		л	п,с	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Всесвітня історія фізичної культури і спорту												
Тема 1. Вступ, значення, зміст та завдання предмету. Основний термінологічний апарат та його еволюція.		2						1				
Тема 2. Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві.		2						1				
Тема 3. Фізична культура стародавнього світу.		2						1				
Тема 4. Фізична культура епохи середньовіччя.		2						1				
Тема 5. Фізична культура нового часу.		2						1				
Тема 6. Особливості розвитку спорту нового часу.		2										
Усього годин		12						5				

Змістовий модуль 2. Історія олімпійського і спортивного руху
Історія фізичної культури та спорту в Україні

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п,с	лаб	інд	с.р.		л	п,с	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 2. Історія олімпійського і спортивного руху. Історія фізичної культури та спорту в Україні												
Тема 7. Витоки фізичної культури в Україні.		2						1				
Тема 8. Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст.		2						1				
Тема 9. Олімпійські ігри стародавньої Греції.		2						1				
Тема 10. Відродження олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра де Кубертена.		2						1				
Тема 11. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху.		2						1				
Тема 12. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.		2										
Усього годин		12						5				

Змістовий модуль 3. Семінарські заняття з дисципліни «Історія фізичної культури»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п,с	лаб	інд	с.р.		л	п,с	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 3. Семінарські заняття з дисципліни «Історія фізичної культури»												
Тема 1. Фізична культура в первісному суспільстві. Фізична культура стародавнього світу.			2						2			
Тема 2. Фізична культура епохи середньовіччя.			2						2			
Тема 3. Фізична культура Нового і Новітнього часу.			2						1			
Тема 4. Олімпійські ігри Стародавньої Греції.			2						1			
Тема 5. Відродження Олімпійських ігор сучасності. Олімпійські ігри в XVII – XIX століттях. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра де Кубертена.			2						1			
Тема 6. Особливості розвитку міжнародного спортивного та олімпійського руху. Виникнення і розвиток робітничого спортивного руху.			2						1			

Закінчення табл. 6

Тема 7. Фізична культура і спорт в Україні від стародавніх часів до ХХ ст			2						1			
Тема 8. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності. Україна в олімпійському спорті.			2						1			
Усього годин			16			50			10			70
Усього годин на дисципліну «Історія фізичної культури»		24	16			50		10	10			70

5. Вимоги до виконання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Викладач визначає обсяг самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

До самостійної роботи студента належать такі види робіт:

- 1) опрацювання матеріалу лекцій – 0,5 год на 2 год лекції;
- 2) підготовка до практичного заняття (семінару) – 0,5 год на 2 год семінару;
- 3) опрацювання окремих тем робочої програми, які не викладаються на лекціях – визначається обсягом тем, винесених на самостійну роботу (табл. 7);
- 4) підготовка індивідуального завдання: реферату – 6-8 год;
- 5) підготовка до модульної контрольної роботи – 2 год;
- 6) підготовка до екзамену – 30 год.

Таблиця 7

Перелік тем для самостійної роботи

№ пор.	Назва теми	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	2	3	4
1	Фактори суспільної саморегуляції фізичної культури у стародавні часи.	2	4
2	Особливості розвитку фізичної культури в Стародавні часи.	2	4
3	Видатні гуманісти епохи Середньовіччя.	2	4
4	Фізична культура періоду становлення, розквіту та заходу феодалізму (період Середньовіччя).	2	4

Закінчення табл. 7

5	Формування наукових основ розвитку спорту	2	4
6	Фізична культура в зарубіжних країнах у період між першою та другою світовими війнами.	2	4
7	Фізична культура і спорт у зарубіжних країнах після другої світової війни.	2	4
8	Фундаментальні чинники системи фізичного виховання та цінність здоров'я у народів Давньої Русі.	2	4
9	Військово-фізичне виховання та система ритуалів у Київській Русі. Культові обряди давніх слов'ян.	2	4
10	Вплив християнства на народну фізичну культуру. Причини гоніння скоморохів.	2	
11	Україна в міжнародному олімпійському русі.	6	6
12	Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх.	6	6
13	Створення НОК України та особливості його діяльності. Президенти НОК України.	6	6
14	Особливості, проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні.	6	6
15	Виступи спортсменів України з Вашого виду спорту на Олімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи.	6	6
Усього годин		50	70

Індивідуальна робота з дисципліни (реферат) – сприяє поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь, використанню знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Індивідуальні роботи виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з боку викладача.

У табл. 8 та 9 наведено порядок оцінювання індивідуальної роботи студента.

Таблиця 8

Критерії оцінювання індивідуальної роботи з дисципліни (реферат)

№ пор.	Критерії оцінювання роботи	Максимальна к-сть балів за кожним критерієм
1	Обґрунтування актуальності, складання плану реферату, формулювання мети, задач, методів дослідження	2
2	Критичний аналіз, сутність та зміст першоджерел. Наявність фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану проблеми, перспективи подальшого вивчення тощо.	3
3	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	1
4	Висновки за результатами досліджень, обґрунтованість власної позиції, рекомендації та пропозиції щодо розв'язання проблеми.	2
5	Дотримання вимог щодо технічного оформлення роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел).	2
Разом		10

Таблиця 9

Шкала оцінювання індивідуальної роботи з дисципліни (реферат)

Рівень виконання	Кількість балів, відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	9-10	Відмінно
Достатній	7-8	Добре
Середній	4-6	Задовільно
Низький	0-3	Незадовільно

Орієнтовна тематика для реферативної роботи:

1. Теорії походження фізичних вправ та ігор.
2. Особливості розвитку фізичної культури стародавнього світу.
3. Розвиток фізичної культури в Античній Греції.
4. Фізичне виховання у Спарті та в Афінах.
5. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
6. Учасники, програма та значення давньогрецьких Олімпійських ігор.
7. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
8. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.
9. Розвиток середньовічної фізичної культури.
10. Національні системи фізичного виховання у ХУІІІ-ХІХ ст.: передумови виникнення та особливості функціонування.
11. Зародження сучасного спорту.
12. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
13. Життя та діяльність П'єра де Кубертена.
14. Олімпійський конгрес 1894 року та його значення.
15. МОК та особливості його діяльності.
16. Олімпійська символіка та атрибутика.
17. Діяльність окремих міжнародних спортивних федерацій (на прикладі окремого виду спорту).
18. Міжнародний студентський спортивний рух. Історія проведення Універсіад.
19. Міжнародний скаутський рух.
20. Регіональні спортивні рухи та ігри (Панамериканські, Паназіатські, Панафриканські тощо).
21. Особливості проведення та аналіз окремих ігор Олімпіад.
22. Історія виникнення та проведення зимових Олімпійських ігор.
23. Виступи спортсменів України в Олімпійських іграх.
27. Фізичне виховання запорізького козацтва.
28. Фізична культура античного Північного Причорномор'я.
29. Особливості спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні.
30. Діяльність професора Івана Боберського.
31. Особливості розвитку пластового руху в Західній Україні.
32. Історія утворення та особливості діяльності НОК України.
34. Історія розвитку окремого виду спорту.

Матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виносять на підсумковий контроль разом з матеріалом, який було опрацьовано під час проведення аудиторних занять.

6. Контроль за якістю навчання

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 3 змістовних модулів. Система оцінювання спрямована на стимулювання систематичного вивчення студентом матеріалу навчальної дисципліни.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою за семестр. Протягом вивчення дисципліни студент накопичує бали в ході поточного й підсумкового (модульного) оцінювання.

Для успішного складання екзамену студентом повинно бути набрано не менше 60 балів.

Форми контролю:

- *Поточний контроль*: усне опитування на заняттях, тестування з теми.

- *Підсумковий (модульний) контроль*: у формі контрольної роботи, тестування з тем змістового модулю тощо.

- *Семестровий контроль* – екзамен.

Методи контролю. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів методи контролю поділяються на методи усного та письмового контролю, комп'ютерного тестування, методи самоконтролю.

Методи усного та письмового контролю:

1. Контрольна робота, короткий письмовий контроль та тестування з ключових питань курсу під час лекцій або семінарських занять.

2. Усне опитування з питань винесених на обговорення або самостійне вивчення, перевірка знань під час практичних робіт.

3. Перевірка конспектів з питань, винесених для самостійного вивчення.

4. Перевірка робіт, виконаних самостійно за завданням викладача.

5. Перевірка доповідей та рефератів під час консультацій з організації самостійної роботи студентів.

6.1. Організація та проведення модульного контролю

Модульний контроль з дисципліни «Історія фізичної культури» поданий у вигляді *контрольної роботи*. Вимоги до проведення контрольної роботи: письмове завдання.

Поточний контроль здійснюється на практичних (переважно семінарських) заняттях.

Методика оцінювання успішності вивчення дисципліни представлена у таблицях: розподіл балів за результатами навчання (табл. 9); система оцінювання відповідно до структури дисципліни (табл. 10); шкала оцінювання за результатами модульного контролю (табл. 11, 12).

Таблиця 10

Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне оцінювання			Підсумковий (модульний) контроль	Сума балів
Змістові модулі				
1	2	3		
12	12	26	50	100

Таблиця 11

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності	Макс. к-сть балів	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		ΣМакс. к-сть балів
		к-сть	макс. к-сть (б)	к-сть	макс. к-сть (б)	к-сть	макс. к-сть (б)	
Відвідування лекцій	2	6	12	6	12			24
Відвідування семінарів	2					8	16	16
Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ з рефератом, дискусія, відповідь на питання) та/або Самостійна робота	2					1-5	10	10
Контрольна робота	50			1	50			50
Усього:			12		62		26	100

Примітка. Розраховано на 1 семестр: Лекцій – 24 год; Семінарів – 16 год; Самостійних робіт – 50 год.

**Шкала оцінювання успішності студентів під час підсумкового
(модульного) контролю**

Оцінка	Кількість балів
Відмінно Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)	45-50
Дуже добре Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу майже в повному обсязі/ зі значною кількістю несуттєвих помилок (3-4) (вище середнього рівня)	38-44
Добре Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі/ незначна кількість (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)	30-37
Задовільно Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі/ значна кількість (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівня)	25-29
Достатньо Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатами навчання (нижче середнього рівня)	18-24
Незадовільно Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу є недостатнім і не задовольняє мінімальні вимоги за результатами навчання. З можливістю повторного складання модулю (низький рівень)	11-17
Незадовільно З обов'язковим повторним курсом модулю (знання/вміння відсутні)	0-10

Завдання для контрольної роботи:

1. Діяльність окремих міжнародних спортивних федерацій (на прикладі окремого виду спорту).
2. Міжнародний студентський спортивний рух. Історія проведення Універсіад.

3. Виступи спортсменів України в літніх Олімпійських іграх.
4. Виступи спортсменів України в зимових Олімпійських іграх.
5. Фізичне виховання запорозького козацтва.
6. Історія утворення та особливості діяльності НОК України.
7. МОК та особливості його діяльності.
8. Історія розвитку окремого виду спорту.

6.2. Організація та проведення семестрового контролю

Семестровий контроль з дисципліни «Історія фізичної культури» здійснюється наприкінці семестру у формі *екзамену*.

Вимоги щодо оцінювання рівня та якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни подані у табл. 13, 14.

Таблиця 13

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 14

Критерії оцінювання якості навчання
(за даними табл. 13)

Оцінка	Кількість балів
Відмінно Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)	90-100
Дуже добре Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівня)	82-89
Добре Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)	74-81
Задовільно Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівня)	69-73
Достатньо Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі, але достатнім, що задовольняє мінімальні вимоги за результатами навчання (нижче середнього рівня)	60-68
Незадовільно Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу є недостатнім і не задовольняє мінімальні вимоги за результатами навчання З можливістю повторного складання заліку/іспиту (низький рівень)	35-59
Незадовільно З обов'язковим повторним курсом (знання, вміння відсутні)	0-34

Перелік питань для семестрового контролю

СВІТОВА ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

1. Предмет, завдання і значення навчальної дисципліни «Історія фізичної культури».
2. Періодизація історії фізичної культури.
3. Джерела для вивчення історії фізичної культури і спорту.
4. Виникнення терміну «фізична культура» та еволюція цього поняття.
5. Виникнення терміну «гімнастика» та еволюція цього поняття.
6. Виникнення терміну «спорт» та еволюція цього поняття.
7. Теорії (гіпотези) походження фізичної культури.
8. Особливості розвитку фізичної культури у первісному суспільстві.
9. Особливості розвитку фізичної культури в країнах Стародавнього Сходу (Китай, Індія, Іран, Японія).
10. Особливості розвитку фізичної культури народів Америки у період до європейської колонізації.
11. Особливості розвитку фізичної культури в Стародавній Греції.
12. Система античної гімнастики.
13. Особливості фізичного виховання в стародавніх Спарті та Афінах.
14. Фізична культура і змагання в Стародавньому Римі.
15. Особливості фізичної культури європейських країн у середні віки.
16. Особливості фізичної підготовки середньовічних лицарів.
17. Фізичне виховання та змагання у житті середньовічних міщан і ремісників.
18. Фізичне виховання та змагання в житті селян у середні віки.
19. Особливості фізичного виховання у середні віки в країнах Сходу.
20. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання у середні віки.
21. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання у середні віки.
22. Формування та розвиток національних систем гімнастики у новий час.

23. Виникнення та розвиток німецької системи гімнастики.
Діяльність І. Гутс-Мутса, Ф. Яна, А. Шпісса.
24. Виникнення та розвиток шведської системи гімнастики.
Діяльність П. Лінга і Я. Лінга.
25. Виникнення та розвиток французької системи гімнастики.
Діяльність Ф. Амороаса.
26. Виникнення та розвиток сокольської гімнастики. Діяльність М. Тірша.
27. Англійська система фізичного виховання нового часу.
Діяльність Г. Арнольда.
28. Рух "арнольдизм" та його значення.
29. Формування системи міжнародних змагань у кінці ХІХ століття.
30. Формування організаційних структур спорту наприкінці ХІХ століття.

МІЖНАРОДНИЙ СПОРТИВНИЙ ТА ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХИ

31. Особливості фізичної культури у Стародавній Греції.
32. Агоністика стародавніх греків. Істмійські, Піфійські, Немейські та інші Атлетичні ігри Стародавньої Греції.
33. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
34. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
35. Місце проведення, програма та учасники Олімпійських ігор Стародавньої Греції.
36. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
37. Спроби відновлення Олімпійських ігор у ХУІІ-ХІХ століттях.
Археологічні розкопки Олімпії та їх значення для відродження Олімпійських ігор.
38. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
39. Діяльність та роль П'єра де Кубертена у відродженні сучасних Олімпійських ігор.
40. Міжнародний Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
41. Діяльність та роль О. Бутовського у відродженні сучасного Олімпійського руху.
42. Ігри першої Олімпіади 1896 року в Афінах та їх значення.
43. Характерні риси Ігор Олімпіад до Першої світової війни.
44. Особливості проведення Ігор VII-XIV Олімпіад (1920-1948 рр.).

45. Особливості проведення Ігор XV-XXVI Олімпіад (1952-1996 рр.).
46. Значення та основні підсумки останніх Ігор Олімпіади.
47. Виникнення та проведення зимових Олімпійських ігор.
48. Значення та основні підсумки останніх зимових Олімпійських ігор.
49. Олімпійська символіка і атрибутика.
50. Діяльність президентів МОК.
51. МОК та особливості його діяльності.
52. Основні проблеми та тенденції у проведенні Олімпійських ігор сучасності.
53. Особливості формування структури сучасного міжнародного Спортивного руху.
54. Особливості розвитку міжнародного скаутського руху.
55. Особливості розвитку міжнародного студентського спортивного руху. Виникнення та проведення Універсіад.
56. Особливості міжнародного робітничого спортивного руху першої половини ХХ ст.
57. Континентальні спортивні ігри.
58. Регіональні, релігійні, професійні та інші спортивні ігри.
59. Зародження та розвиток паралімпійського руху. Особливості проведення Паралімпіад.
60. Особливості розвитку не олімпійських видів спорту.

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

61. Зародження фізичної культури на українських землях у період первісно-общинного ладу.
62. Особливості фізичної культури на українських землях у скіфо-сарматську добу.
63. Особливості фізичного виховання в античних державах Північного Причорномор'я.
64. Проведення атлетичних змагань в північно причорноморських полісах.
65. Особливості фізичної культури стародавніх слов'ян.
66. Особливості фізичної культури Київської Русі.
67. Особливості військово-фізичної підготовки княжого війська в часи Київської Русі.

68. Особливості військово-фізичної підготовки запорозького козацтва.
69. Військово-фізичне виховання та система ритуалів у Київській Русі.
70. Культові обряди давніх слов'ян.
71. Вплив християнства на народну фізичну культуру.
72. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні до Першої світової війни.
73. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в УРСР в 20-30-і роки ХХ ст.
74. Особливості розвитку спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні напочатку ХХ століття.
75. Зародження та розвиток сокільського руху в Західній Україні в першій третині ХХ ст.
76. Зародження та розвиток січового руху в Західній Україні на початку ХХ ст.
77. Зародження та розвиток «Пласту» в Західній Україні на початку ХХ ст.
78. Зародження та діяльність лугових товариств в Західній Україні в 20-30 роки ХХ ст.
79. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині ХХ ст.
80. Особливості діяльності спортивних товариств Західної України у першій половині ХХ ст. (КЛК, «Україна», «Черник» та ін.).
81. Роль І. Боберського у розвитку спортивно-гімнастичного руху Західної України.
82. Особливості розвитку спортивно-гімнастичного руху в Україні після II світової війни.
83. Виступи представників України в Олімпійських іграх.
84. Виступи спортсменів Київщини в Олімпійських іграх.
85. Дебют спортсменів України самостійними командами в міжнародному спорті.
86. Проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні.
87. Роль олімпізму в розвитку сучасного спортивного руху в Україні.

88. Особливості утворення НОК України та розвиток спортивного руху в період розбудови української державності.
89. Особливості виступів спортсменів України в останніх літніх Олімпійських іграх.
90. Особливості виступів спортсменів України в останніх зимових Олімпійських іграх.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основний

1. *Бубка С.Н.* Олимпийский спорт в обществе: история развития и современное состояние / С. Н. Бубка. – К. : Олимпийская л-ра, 2012. – 260 с.
2. *Булатова М.М.* Женщины в олимпийском спорте / М. М. Булатова, В. Н. Платонов // Олимпийский спорт; под общ. ред. В. Н. Платонова. – К. : Олимпийская л-ра, 2009. – С. 641–670.
3. *Булатова М.М.* Культурное наследие Древней Греции и Олимпийские игры / М. М. Булатова, С. Н. Бубка. – К. : Олимпийская л-ра, 2012. – 408 с.
4. *Визитей Н.Н.* Олимпизм Пьера де Кубертена и исторические перспективы реализации его идей / Н. Н. Визитей, В. А. Монолаки // Наука в олимпийском спорте. – 2013. – № 3. – С. 5–15.
5. *Войнар Ю.* Розвиток та сучасні тенденції системи підготовки фахівців з фізичної культури в умовах Євроінтеграції : [монографія] / Ю. Войнар, Д.Наварецький, І. Д. Глазирін – Черкаси : Відлуння-Плюс, 2005. – 184 с.
6. *Голощанов Б.Р.* История физической культуры и спорта: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Б. Р. Голощанов. 4–е изд., испр. – М. : Издательский центр “Академия”, 2007 – 312 с.
7. *История физической культуры и спорта: учебник для институтов физической культуры / под ред. В.В. Столбова. – Москва: Физкультура и спорт, 1983. – 359 с.*

8. *История физической культуры: учебник для студентов пед. институтов.* – М. : Просвещение, 1989. – 288 с.
9. *Золоті сторінки олімпійського спорту України /* За ред. І. Федоренко. – К.: Олімпійська література, 2000. – 191 с.
10. *Кожевнікова Л.К.* Інтеграційний компетентнісний підхід у підготовці майбутніх фахівців у галузі фізичної культури і спорту. Теорія і практика фізичного виховання. Нау.метод. журнал № 1, 2008 р. С. 42-49.
11. *Кроки до Болонського процесу: збірник матеріалів /* уклад. В. П. Головенкін. – К. : Політехніка, 2004. – 112 с.
12. *Пангелова Н.Є.* Історія фізичної культури [Текст]: навчальний посібник / Н. Є. Пангелова. – К. : Освіта України, 2007. – 288 с.
13. *Платонов В.Н., Гуськов С.И.* Олимпийский спорт: учебник: в 2-х кн. – К.: Олимпийская л-ра, 1994. - Кн. 1. – 496 с.
14. *Платонов В.Н., Гуськов С.И.* Олимпийский спорт: учебник: в 2-х кн. – К. : Олимпийская л-ра, 1997. - Кн. 2. – 384 с.
15. *Філь С.М., Худолій О. М., Малка Г. В.* Історія фізичної культури: навч. посібн. / за ред. проф. С. М. Філя. – Харків: «ОВС», 2003. – 160 с.

Допоміжний

16. *Бубка С. Н.* Олімпійське сузір'я України: атлети / С. Н. Бубка, М. М. Булатова. – К. : Олимпийская л-ра, 2010. – 166 с.
17. *Вацеба О.М.* Нариси з історії західно-українського спортивного руху. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. - 232 с.
18. *Воробйов П.Г., Фірсель М.И.* На славу спорту і в ім'я честі: Нариси про олімпійські види спорту. – К., 1976. – 264 с.
19. *Заседа І.* Олімпійські нариси. – К., 1957. – 140 с.
20. *Заседа І.* Олімпійці. – К., 1975. – 224 с.
21. *Кордіяк Ю.С.* Чемпіони живуть у Львові. – Львів : Каменяр, 1980. – 176 с.
22. *Кулик В.В.* Від Всевобучу до світових рекордів: історія розвитку фізкультурного і спортивного руху на Україні: нарис. – К. : Здоров'я, 1971. – 183 с.

23. *Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І.* Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. – Вінниця : Логос, 1997. - 133 с.
24. *На олімпійських хвилях: Довідник УСЦАК (1981-1996) / Упорядник О.Твардовський.* – Ньюарк (СІНА), 1997— 142 с.
25. *П'єр де Кубертен.* Олімпійські мемуари. – К. : Олимпийская л-ра, 1997. – 178 с.
26. *Пилат В.С.* Бойовий гопак. – Львів : Галицька Січ, 1994. – 281 с.
27. *Попеску І.К.* Спорт у долях балканських народів. – Львів : Світ, 1991. – 184 с.
28. *Пристуна Є.Н.* Народна фізична культура українців. – Львів, 1995. – 254с.
29. *Пристуна Є.Н., Пилат В.С.* Традиції української національної фізичної культури . – Львів : Троян, 1991. – 104 с.
30. *Теппер Ю.* Україна на Спартакіадах / Ю. Теппер. – Київ : Здоров'я, 1972. – 142 с.
31. *Трофим'як Б.Е.* Фізична культура і спорт в Українській РСР / Б.Е. Трофим'як. – Львів : Вища школа, 1987. – 159 с.

Електронні ресурси

1. Лекції - Історія фізичної культури. Режим доступу до ресурсу : uadoc.zavantag.com/text/3744/index . – Назва з екрана.

Для нотаток

Для нотаток

Навчально-методичне видання

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Методичні вказівки
до вивчення дисципліни
для студентів спеціальності
017 «Фізична культура і спорт»
освітнього рівня бакалавр

Укладач **Киселевська** Світлана Михайлівна

Випусковий редактор *В.С. Сасько*.

Комп'ютерне верстання *Р.В. Шушпанової*

Підписано до друку 11.05.2021. Формат 60 × 84 _{1/16}

Ум. друк. арк. 2,32. Обл.-вид. арк 2,5.

Електронний документ. Вид № 14/III-21.

Видавець і виготовлювач

Київський національний університет будівництва і архітектури

Повітрофлотський проспект, 31, Київ, Україна, 03680

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002 р.